

Zbiór wyjaśnień Państwowej Komisji Wyborczej dotyczących przezroczystych urn wyborczych

Od dnia 1 lipca 2016 r. w każdych wyborach, w tym także m. in. w wyborach samorządowych przeprowadzanych w toku kadencji oraz w wyborach uzupełniających do Senatu, a także w referendach ogólnokrajowych i lokalnych, **muszą być stosowane urny wyborcze wykonane z przezroczystego materiału**. Powyższe dotyczy wszystkich lokali wyborczych w kraju, w tym także lokali utworzonych w obwodach odrębnych (szpitalach, domach pomocy społecznej, aresztach śledczych, zakładach karnych, domach studenckich), oraz lokali utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich.

Wzór urn wyborczych został ustalony [uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 marca 2016 r.](#) (M.P. 312) i [uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 11 kwietnia 2016 r. zmieniającą uchwałę w sprawie wzorów urn wyborczych](#) (M.P. poz. 398).

Jak natomiast wynika z art. 156 § 1 Kodeksu wyborczego **obowiązek zapewnienia przezroczystych urn wyborczych należy do poszczególnych gmin**. Oznacza to, że zamawiającym urny będą poszczególne gminy (miasta) i one będą ustalać szczegóły zamówienia, w tym m.in.: warunki gwarancji i terminy dostarczenia urn wyborczych do urzędów. Gminy będą też we własnym zakresie sprawdzać zgodność wykonania urny z określonym przez Komisję wzorem, a także ustalać ewentualną konieczność dostarczenia prototypów urn wyborczych (*patrz: [pismo z dnia 11 kwietnia 2016 r.](#)*).

Wprawdzie **przepisy nie określają terminu, w jakim urny muszą być dostarczone do poszczególnych urzędów (ustalenia w tym zakresie należą do gmin), jednakże jak wskazano powyżej, przezroczyste urny wyborcze muszą być stosowane we wszystkich wyborach i referendach od dnia 1 lipca 2016 r.**

Państwowa Komisja Wyborcza nie podaje informacji o wykonawcach urn wyborczych, ani też nie wydaje rekomendacji oraz certyfikatów dla ich producentów. Wystawianie przez Państwową Komisję Wyborczą rekomendacji tylko niektórym wykonawcom mogłoby zostać uznane za działanie naruszające zasadę uczciwej konkurencji, a także mogłoby mieć wpływ na kształtowanie ofert składanych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego przez gminy, a tym samym wpływ na wybór najkorzystniejszej oferty.

W lokalach wyborczych utworzonych w małych obwodach odrębnych, tj. do 100 wyborców, jako urna zasadnicza może być stosowana urna wyborcza pomocnicza (przenośna) dla obwodu głosowania w zakładzie opieki zdrowotnej i w domu pomocy społecznej, o której mowa w § 1 pkt 4 uchwały w sprawie wzorów urn wyborczych, jeżeli umożliwi ona wrzucenie kart do głosowania przez wszystkich wyborców ujętych w spisie wyborców dla danego obwodu głosowania.

Jednakże jeżeli, w przypadku stosowania w lokalu wyborczym w obwodzie odrębnym utworzonym w domu pomocy społecznej lub zakładzie opieki zdrowotnej urny, o której mowa powyżej jako urny zasadniczej, obwodowa komisja wyborcza zarządzi ponadto stosowanie w głosowaniu (oprócz urny zasadniczej) urny pomocniczej (przenośnej) w celu przeprowadzenia głosowania poza lokalem wyborczym, w tym obwodzie musi zostać zapewniona odrębna (dodatkowa) urna pomocnicza (przenośna).

Urna, która zostanie użyta jako urna pomocnicza, nie może być wykorzystywana do głosowania przeprowadzanego w lokalu wyborczym.

WYMAGANIA TECHNICZNE DOTYCZĄCE URN WYBORCZYCH

Konstrukcja urn wyborczych

1. Określone przez Państwową Komisję Wyborczą wzory urn wyborczych nie przewidują łączenia ścian za pomocą kątownika aluminiowego. Wzór urn wyborczych nie przewiduje również możliwości jej wykonania w „jednej bryle”, tj. bez łączenia boków.
2. Założeniem wzorów urn wyborczych jest m.in. to, żeby urna nie była rozkładana, mimo tego, że może to utrudniać ich przechowywanie i transport. Jednakże **ze względu na bezpieczeństwo** urny wyborcze nie mogą być rozkładane (niedopuszczalne jest stosowanie tego rodzaju urn). Urna wyborcza musi być zatem wykonana w taki sposób, iż nie będzie możliwości jej otwarcia (rozłożenia) w inny sposób niż poprzez zdjęcie z niej górnej pokrywy.
3. Zaleca się m. in. zagięcie górnych krawędzi boków urny do jej wnętrza, co usztywni konstrukcję urny (*patrz: [pismo z dnia 11 kwietnia 2016 r.](#)*).
4. Niedopuszczalne jest zagięcie górnych krawędzi ścian urny wyborczej na zewnątrz, co spowoduje m. in. zwiększenie wymiarów pokrywy urny wyborczej.
5. Liczba nitów służących do łączenia elementów urny wskazana we wzorach jest przykładowa, urna może być połączona większą liczbą nitów; urna ma być wykonana w taki sposób, aby była trwała (*patrz: [pismo z dnia 11 kwietnia 2016 r.](#)*).
6. W kwestiach wskazanych we wzorach urn wyborczych jako **„do uzgodnienia na etapie realizacji prototypu” oraz „dokładna technologia formowania wg wytycznych wykonawcy”**, wykonawca ma dowolność w zaprezentowaniu gminie rozwiązań w tym zakresie.

Uchwyty (rączki) i blokowanie pokrywy urny

- A. Wzory urn wyborczych nie określają jednolitego (konkretnego) rodzaju uchwytów meblowych przeznaczonych na rączki urny wyborczej jak też ujednoczonego mechanizmu blokowania urny wyborczej (konkretnego rodzaju nakrętki).
- B. Wykonawca ma dowolność zarówno w zaprezentowaniu gminie uchwytów meblowych, które zamierza wykorzystać w produkcji urn wyborczych, jak też nakrętek służących do blokowania wieka urny.
- C. Mechanizm blokowania urny wyborczej musi gwarantować zamknięcie (zablokowanie) pokrywy (bez klucza) oraz musi być prosty do zastosowania. Ponadto mechanizm ten nie może osłabiać konstrukcji urny.
- D. Mogą być stosowane dowolne uchwyty, z zastrzeżeniem, że zapewnią one wytrzymałość przy przesuwaniu obciążonej urny wyborczej oraz zostaną one zamontowane w sposób, który nie osłabi konstrukcji urny.
- E. Zaleca się stosowanie uchwytów urny o trzech (lub więcej) punktach podparcia lub uchwytów, które całą powierzchnią przylegają do boków urny (*patrz: [pismo z dnia 11 kwietnia 2016 r.](#)*).
- F. Dopuszczalne jest zastosowanie do zamknięcia i blokowania wieka urny:
 - 1) mechanizmów odciąganych (bez możliwości ich całkowitego wyjęcia) zamiast zakręcanych, pod warunkiem umieszczenia w ścianach bocznych i wieku urny otworów umożliwiających założenie plomby plastikowej lub metalowej. Mechanizmy odciągane służące do zablokowania pokrywy urny wyborczej (stosowane zamiast śrub wkręcanych), blokują pokrywę urny analogicznie jak śruby, z tym, że bolce w tych mechanizmach są nienagwintowane, a zastosowana w nich sprężyna umożliwia odciągnięcie bolca, który po założeniu pokrywy trafia w nienagwintowany otwór wycięty w boku urny wyborczej (na jej górze), co powoduje, że pokrywa zostaje zablokowana bolcami (a nie za pomocą wkręcanej śruby). Tak jak w przypadku śrub służących do zamknięcia urny, mechanizmy odciągane nie mogą być całkowicie wyjmowane z pokrywy urny, co ma zapobiegać ich zagubieniu;
 - 2) śrub wkręcanych (bez możliwości całkowitego wykręcenia) w nitonakrętki zamocowane w ścianach bocznych urny. Dopuszczalne jest także stosowanie innych zamków (bez klucza) służących do zablokowania pokrywy urny i jednocześnie umożliwiających założenie plomby, z zastrzeżeniem, że nie osłabi to konstrukcji urny, a także, iż otwory na plomby w tym mechanizmie będą umożliwiały stosowanie różnego rodzaju plomb (np. linkowych, drutowych, plastikowych) albo zostaną wykonane w urnach dodatkowe otwory na plomby.
- G. Nakrętka służąca do blokowania pokrywy urny wyborczej nie może być całkowicie

wykręcana. Nakrętka po jej wkręceniu musi natomiast łączyć bok urny z pokrywą urny. Urna wyborcza musi być wykonana w taki sposób, aby możliwe było, poza zablokowaniem pokrywy urny wyborczej za pomocą nakrętek wkręcanych albo mechanizmów odciąganych, ewentualne stosowanie plomb innych niż naklejanych. W przypadku urn wyborczych, w których zastosowano mechanizm blokujący w postaci nakrętek wkręcanych z otworem („oczkiem”) umożliwiającym przełożenie przez ten otwór plomby (np.: metalowej, linkowej, drutowej, plastikowej) oraz zamontowano ręczki również w sposób umożliwiający przełożenie przez nie plomby, tj. urna została wykonana w sposób umożliwiający założenie plomby przedstawiony w załączniku nr 5 do uchwały w sprawie wzorów urn wyborczych w części „UCHWYTY, ZAMYKANIE POKRYWY/PLOMBY”, nie ma konieczności umieszczania w jej bokach i pokrywie dodatkowych otworów na przełożenie plomby. Natomiast, jeżeli do zablokowania pokrywy urny wyborczej zastosowano mechanizmy odciągane zamiast zakręcanych lub zamontowano ręczki całkowicie przylegające do jej boków, co uniemożliwia przełożenie przez nie plomby, to konieczne jest umieszczenie w ścianach bocznych i wieku urny otworów umożliwiających założenie plomby. Należy przy tym podkreślić, że ewentualne otwory na plomby nie mogą być zbyt duże, gdyż mogłoby to spowodować osłabienie konstrukcji urny.

- H. Urny wyborcze o maksymalnej szerokości węższego boku 88 cm są dedykowane dla lokali dostosowanych dla potrzeb wyborców niepełnosprawnych (co nie oznacza, że nie mogą być stosowane w pozostałych lokalach), w których, stosownie do § 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 158, poz. 938), co najmniej jedne drzwi prowadzące do lokalu powinny umożliwiać dogodne warunki ruchu wyborcom niepełnosprawnym, a w szczególności mieć szerokość w świetle co najmniej 0,9 m, a gdy są to drzwi dwuskrzydłowe szerokość skrzydła zasadniczego nie może być mniejsza niż 0,9 m. Dlatego też nie będzie problemu z wniesieniem urn wyborczych do lokali wyborczych spełniających wymogi wymienionego wyżej rozporządzenia. Natomiast urny wyborcze o maksymalnej szerokości węższego boku 78 cm bez problemu zmieszczą się do drzwi o standardowym rozmiarze 80 cm. Trzeba przy tym podkreślić, że jak wynika z załączników nr 2 i 3 do uchwały w sprawie wzorów urn wyborczych, w przypadku urn wyborczych, których boki nie są jednakowe (mają inną szerokość), uchwyty (rączki) **muszą być przymocowane na węższych (krótszych) bokach urny wyborczej**, tj. odpowiednio na bokach o szerokości 78 cm i 88 cm, co nie będzie miało żadnego wpływu na szerokość tych boków (krótszych). Tego rodzaju zamocowanie uchwytów nie będzie zatem w żaden sposób utrudniało wnoszenia i wynoszenia urny przez drzwi o szerokości odpowiednio 80 cm i 90 cm. Natomiast zamocowanie uchwytów na szerszych bokach urny wyborczej, tj. niezgodnie zasadami określonymi we wzorach, mogłoby utrudnić wnoszenie i wynoszenie urn wyborczych do pomieszczeń, w których drzwi mają rozmiary odpowiednio 80 cm i 90 cm. **Dlatego też wykonawcy urn wyborczych mają obowiązek zwrócenia szczególnej uwagi na prawidłowe (na właściwych bokach) montowanie uchwytów (rączek) na urnach wyborczych.**
- I. Dopuszczalne jest stosowanie dodatkowej (niewielkiej) podkładki, wykonanej z poliwęglanu litego 3 mm (przezroczystego materiału), w miejscu mocowania rączek na bokach urny wyborczej, pod warunkiem, że nie będzie to utrudniało ewentualnego wkładania jednej urny w drugą oraz nie będzie powodowało rysowania się urn podczas wykonywania tej czynności (podczas przechowywania lub transportu urn mogą być one wkładane jedna w drugą).

Otwór wrzutowy

1. Jak wynika ze wzorów urn wyborczych określonych w załącznikach 1-5 do uchwały w sprawie wzorów urn wyborczych otwór wrzutowy w pokrywie urny wyborczej musi mieć 3 cm szerokości. Jak określono we wzorach otwór wrzutowy wycięty jest „w poliwęglanie litym 3mm”, a nie posiada szerokość 3 mm. Trzeba przy tym podkreślić,

że wielkość otworu wrzutowego musi uwzględniać możliwość wrzucenia przez wyborcę w jednej kopercie czterech kart do głosowania, z czego trzy mogą być broszurami w formacie A4 (wybory samorządowe w m.st. Warszawie).

2. Dopuszczalne jest wykonanie zagiętych do wnętrza urny krawędzi otworu wrzutowego („kołnierza”), co usztywni konstrukcję wieka urny oraz ułatwi wyborcom wrzucanie kart do głosowania (po zwężeniu otwór wrzutowy nie może być węższy niż 1,5 cm) – patrz: [pismo z dnia 11 kwietnia 2016 r.](#)

Podkładki/nóżki

W urnach wyborczych powinny być stosowane podkładki filcowe, tak jak zostało to wskazane w załączniku nr 5 do uchwały w sprawie wzorów urn wyborczych. Stosowanie innych podkładek, a tym bardziej nóżek, zwiększy wysokość urny, co w przypadku urny wyborczej dla obwodu, w którym lokal wyborczy dostosowany jest do potrzeb wyborców niepełnosprawnych jest niedopuszczalne, gdyż urna ta byłaby niezgodna z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych. (Dz. U. Nr 158, poz. 938). Stosowanie filcowych podkładek ułatwia także ewentualne przesunięcie zapełnionej urny po gładkich powierzchniach. Dopuszczalne jest także zastosowanie innych podkładek, tj. np. gumowych (nie nóżek), jednakże z zastrzeżeniem, że podkładki te będą na tyle cienkie, że nie spowoduje to zwiększenia wysokości urn wyborczych.

Symbole narodowe, elementy ozdobne

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych. (Dz. U. z 2005 r. Nr 235, poz. 2000 z późn. zm.) godłem Rzeczypospolitej Polskiej jest wizerunek orła białego ze złotą koroną na głowie zwróconej w prawo, z rozwiniętymi skrzydłami, z dziobem i szponami złotymi, umieszczony w czerwonym polu tarczy. Jak natomiast wynika z art. 41a § 1 Kodeksu wyborczego urna wyborcza jest wykonana z przezroczystego materiału. Oznacza to zatem, że wszystkie elementy urny wyborczej (dno, boki, pokrywa) muszą być przezroczyste. Z uwagi na powołane powyżej przepisy wzory urn wyborczych określone przez Państwową Komisję Wyborczą **nie przewidują zamieszczania na urnach wyborczych symboli narodowych, tj. godła, ani barw Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt nie przewiduje zamieszczania na urnach również żadnych elementów zdobniczych.**